

**Морське право та
менеджмент:
еволюція та сучасні виклики**

**Матеріали
XVI Міжнародної науково-практичної конференції**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОДЕСЬКА МОРСЬКА АКАДЕМІЯ»
АСОЦІАЦІЯ МОРСЬКОГО ПРАВА УКРАЇНИ
КОЛЕГІЯ ЮРИСТІВ З МОРСЬКОГО ПРАВА УКРАЇНИ

**«Морське право та менеджмент:
еволюція та сучасні виклики»**

Матеріали
XVI Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса – 2023

УДК 341.225(082)
ББК 67.912.412
М 432

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради Навчально-наукового інституту морського права та менеджменту Національного університету «Одеська морська академія» від 23 травня 2023 р. (протокол № 11).

Редакційна колегія: Мікосов М.В., д.т.н., проф. (голова редколегії); Голіков В.А. д.т.н., проф.; Шемякін О.М., д.ю.н., проф.; Примачов М.Т., д.е.н., проф.; Савінова Н.А. д.ю.н., с.н.с.; Сотниченко Л.Л., д.е.н., доцент; Доннікова І.А., д.ф.н., доцент; Ковбан А.В., к.ю.н., доцент; Скоробагатько А.В., д.ю.н., доцент; Степанов С.В., к.ю.н., доцент та інші.

Морське право та менеджмент: еволюція та сучасні виклики: Матеріали XVI Міжнародної науково-практичної конференції НУ «ОМА». – Одеса: НУ «ОМА», 2023 – 150 с.

У збірник увійшли матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Морське право та менеджмент: еволюція та сучасні виклики», що відбулась в Національному університеті «Одеська морська академія» 5-6 травня 2023 р.

Видання містить аналіз актуальних проблем ефективного правового регулювання та управління в сфері використання морегосподарського комплексу та інфраструктури в умовах війни та миру. Пропонуються дослідження окремих аспектів історії морського права, міжнародних економічних відносин, стратегічного управління на підприємствах і організаціях морського та річкового транспорту.

УДК 341.225(082)
ББК 67.912.412

Надані учасниками матеріали надруковані із збереженням авторської редакції. Редакційна колегія не завжди поділяє думку авторів.

© Національний університет «Одеська морська академія», 2023

ЗМІСТ

Розділ I. МОРСЬКЕ ПРАВО В УМОВАХ ВІЙНИ ТА МИРУ

<i>Балобанов О.О.</i>	
Деякі спеціальні питання державного регулювання безпеки судноплавства.....	7
<i>Bouko Inna</i>	
Full-scale military invasion of the Russian Federation into Ukraine as a challenge for international law.....	9
<i>Іванова А.В.</i>	
Актуальні питання судноплавства під час Російсько-Української війни.....	12
<i>Костиця О.В.</i>	
Правовий аспект встановлення коридорів безпеки та шляхів руху суден у північно-західній частині Чорного моря під час війни в Україні.....	15
<i>Краснікова О.В.</i>	
Нормативно-правове забезпечення реалізації Україною Угоди про асоціацію в галузі морських транспортних послуг.....	18
<i>Палько В.І.</i>	
Підстави виїзду моряків за межі України під час дії воєнного стану.....	23
<i>Переверзева О.С.</i>	
Відповідальність держав за забруднення морського середовища під час збройних конфліктів.....	26
<i>Пісторак Г.Ф.</i>	
Вплив забруднення нафтою на екосистему Чорного моря.....	29

Розділ II. МЕНЕДЖМЕНТ

<i>Бабаченко М.В.</i>	
Удосконалення системи оцінки персоналу судноплавних компаній.....	32
<i>Бурмака Л.О.</i>	
Взаємозв'язок маркетингу та логістики на підприємствах.....	36
<i>Головченко О.М.</i>	
Шляхи розвитку прикордонних регіонів України на основі перетворень транспортної інфраструктури.....	38
<i>Голубкова І.А.</i>	
Проблеми удосконалення безпеки круїзного судноплавства в Україні.....	42
<i>Кокорєва О.О.</i>	
Параметричні особливості функціонування морської галузі.....	45
<i>Кучер І.С.</i>	

Список використаних джерел:

1. Мельник М.В. Взаємодія маркетингу та логістики як складова конкурентоспроможності підприємства. *Економічні науки*. 2017. № 2. С. 133-137.
2. Бондаренко В.М. Формування взаємозв'язків маркетингу та логістики в підприємницькій діяльності. *Ефективна економіка*. № 7. 2015. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=4454>
3. Безсмертна О. В., Мороз О. О., Білоконь Т. М., Шварц І. В. Логістика: навчальний посібник. Вінниця: ВНТУ. 2018. 168с.

Головченко О.М.

д.в.н., професор,

професор кафедри економічної теорії

та підприємництва на морському транспорті

Національного університету «Одеська морська академія»

ШЛЯХИ РОЗВИТКУ ПРИКОРДОННИХ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ НА ОСНОВІ ПЕРЕТВОРЕНЬ ТРАНСПОРТНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ

Аналіз сучасного стану транспортної інфраструктури прикордонних регіонів показує, що вона не відповідає рівню цього етапу розвитку економіки нашої країни, і потребує поліпшення транспортного обслуговування у майбутньому. У цьому зв'язку формування та розвиток транспортної інфраструктури зумовлює необхідність поглибленого дослідження її ролі, місця та впливу на функціонування економічної системи регіону.

В Україні 15 областей мають кордон з іншими державами: Рівненська, Житомирська, Київська, Чернігівська - межують з Білоруссю; Вінницька – з Молдовою; Львівська, з Польшею; Чернігівська, Сумська, Харківська, Луганська, Донецька - з Росією; Івано-Франківська, – з Румунією; Чернівецька - з Молдовою та Румунією, Закарпатська - з Румунією, Словенією та Угорщиною; Волинська – з Білорусією і Польшею, Одеська – з Молдовою і Румунією (де без морських кордонів) і Чернівецька - з Молдовою і Румунією. Тобто Україна межує з 7 державами.

Прикордонні території нашої держави, розташовані у межах транскордонних регіонів, мають особливий політичний, соціальний та економічний статус. Окремо слід відзначити значимість транскордонного впливу на активізацію інвестиційно-інноваційних процесів на прикордонних територіях України. Адже близькість до кордону, особливо з ЄС дає змогу

інтенсифікувати трансфер технологій, забезпечувати належний рівень науково-технічного співробітництва, забезпечувати постійний обмін досвідом між інтелектуальними та навчально-освітніми центрами, залучати кошти в межах програм міжнародної технічної допомоги ЄС на модернізацію інфраструктури прикордонних територій України, розвиток тут інноваційного підприємництва, становлення сучасних інститутів інноваційної економіки [4, с.149].

Але відсутність розвинутої транспортної інфраструктури є найбільш проблемною умовою укріплення економічного потенціалу регіонів і перешкоджає широкому залученню сучасного новітнього виробництва, його технічного та технологічного оновлення, широкого залучення до процесу виробництва ресурсної бази окремих регіонів, посилення зв'язків між виробничими та обслуговуючими галузями, укріплення господарських зв'язків між територіями та районами країни [1, с.75].

Якщо розглядати якість та стан окремих елементів транспортної інфраструктури в Україні загалом та у прикордонних регіонах нашої країни зокрема, то ситуація виглядає таким чином.

Якщо проаналізувати експлуатаційну довжину залізничний колій загального користування за період з 2015 до 2020 року, то вона практично не змінилася, також не змінилася довжина автомобільних доріг загального користування.

У зв'язку з обмеженням фінансуванням біля 90 відсотків автомобільних доріг загального користування не ремонтували понад 30 років. Відтак автомобільні дороги загального користування (169,6 тис. км) не відповідають сучасним вимогам як за міцністю (39,2%) так і за рівністю (51,1%).

Окремо потребують особливої уваги штучні споруди та мостові переходи. З 16191 мосту тільки 7 471 відповідають діючим нормам та стандартам, термінового ж ремонту потребують 1865 мостових переходів [2].

Залізниці України до останнього часу забезпечували потреби економіки і населення у перевезеннях. Досяглось це, в основному, завдяки надлишку технічних потужностей, створених за часів СРСР за рахунок централізованого бюджетного фінансування. За останні більш ніж 25 років капіталовкладення в оновлення основних засобів відбувались виключно за рахунок власних коштів залізниць, які не дозволяють забезпечити навіть нормальне відтворення основних засобів, особливо їх активної частини – рухомого складу. На сьогодні технічний ресурс залізниць практично вичерпано. Існує загроза незабезпечення залізничним транспортом у подальшому потреб економіки України у перевезеннях [3].

Аналіз рівня розвитку та забезпеченості транспортною інфраструктурою прикордонного регіону повинен містити комплексну оцінку гео економічних

умов розташування регіону та аналіз рівня розвитку його транспортної інфраструктури.

Зрозуміло, що еволюція транспортної мережі дуже сильно залежить від розміру регіону, його географії і щільності населення.

У цьому випадку слід звернути особливу увагу на прикордонні регіони, які безпосередньо пов'язані з недостатнім використанням переваг транспортного потенціалу – вдале географічне розташування, сусідство з країнами ЄС (які беруть участь у фінансуванні програм розвитку галузі) тощо. До основних недоліків транспортної інфраструктури у цих регіонах можна віднести: недостатній рівень обслуговування населення транспортом загального користування; збитковість підприємств, особливо пасажирського, транспорту; незадовільний рівень безпеки дорожнього руху; відставання розвитку транспортних технологій; недостатнє використання експортного потенціалу транспортних послуг; значне екологічне навантаження транспорту на оточуюче середовище; недостатнє фінансування державних програм розвитку транспорту [1, с.80].

В сучасних умовах транспортна галузь прикордонних регіонів задовольняє лише базові потреби економіки у вантажо- та пасажирських перевезеннях, та нехтує нормативними показниками щодо швидкості, якості і ефективності перевезень. Дані недоліки ставлять під загрозу можливість безперервного задоволення зростаючих потреб економіки регіону у транспортному обслуговуванні з боку національних та іноземних користувачів.

Проблемним питанням для економіки країни та особливо її прикордонних регіонів є потреба вдосконалення транспортної інфраструктури, вирішення якої стане важливою передумовою досягнення високого ступеня зовнішньоекономічної рівноваги, за умови постійного економічного зростання прикордонних регіонів.

Можна виділити такі основні напрямки та пріоритети розвитку транспортної інфраструктури прикордонних регіонів: забезпечення відповідності технічного стану автомобільних шляхів прикордонних регіонів міжнародним вимогам і стандартам; участь у розбудові міжнародних транспортних коридорів; розвиток пунктів пропуску через державний кордон; оптимізація розподілу обсягів вантажних і пасажирських перевезень; збільшення обсягів транзитних перевезень.

Факторами, що впливають на необхідність трансформаційних процесів у транспортній інфраструктурі прикордонних регіонів України, є: вигідне геополітичне розташування; географічна близькість до міжнародних транспортних коридорів; тяжіння до існуючих або перспективних центрів

ділового співробітництва; наявність багатосторонніх зовнішньоекономічних відносин з іншими державами.

Існуючий рівень забезпеченості транспортною інфраструктурою виступає стимулюючим чинником розвитку прикордонних територій, що у поєднанні з транзитним становищем регіону сприяє розвитку транскордонного співробітництва. Належний рівень забезпечення регіону транспортною інфраструктурою впливає не лише на обсяг взаємовідносин на міжнародному рівні, а й на їх якість.

Важливою складовою вдосконалення транспортної інфраструктури на регіональному рівні може стати моніторинг транспортних мереж, транспортних вузлів та їхньої інфраструктури, а також інноваційних розробок щодо покращення транспортної інфраструктури. Це дозволить регіональним органам влади, підприємницьким структурам та потенційним інвесторам визначати можливі стратегічні пріоритети розвитку транспортної інфраструктури регіону.

Розвиток транспортної інфраструктури в цих стратегічно важливих для економіки країни регіонах сприятиме розвитку міжнародного співробітництва та зміцненню зовнішньоекономічних зв'язків, особливо в умовах європейської інтеграції України.

Список використаних джерел:

1. Гудима Р.Р. Оцінка базового рівня транспортної забезпеченості прикордонного регіону. Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. Механізми взаємодії суб'єктів економічних відносин у транскордонному просторі, 2013, Вип.4 (102). С.75-83. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/serpru_2013_4_11 (Дата звернення 19.02.2023)
2. Дорожнє господарство. Технічний стан автомобільних доріг загального використання. URL: <https://mtu.gov.ua/content/tehnicniy-stand-avtomobilnih-dorig-avtomobilnih-dorig-zagalnogo-vikoristannya.html> (Дата звернення 09.03.2023)
3. Залізничний транспорт. Інформація про Українські залізниці. URL: <https://mtu.gov.ua/content/informaciya-pro-ukrainski-zalznici.html> (Дата звернення 09.03.2023)
4. Соціально-економічні та науково-технічні аспекти безпекоорієнтованого розвитку прикордонного регіону : колективна монографія / за аг. Ред. М.М. Меркулова; відп. ред. В.І.Захарченко. Одеса - Ізмаїл : Фенікс, 2022. 220 с.